23 Ιανουαρίου 2019

Ο Άγιος Αθανάσιος και το «Κουρμπάνι»

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Ο χειμωνιάτικος ήλιος του Γενάρη, παρά τις χαμηλές θερμοκρασίες που επικρατούσαν, ήταν ο καλύτερος σύμμαχος για τους εκατοντάδες επισκέπτες και προσκυνητές που για μια ακόμα χρονιά έσπευσαν στο Καλαμπάκι της Δράμας, για

να τιμήσουν τον εορτάζοντα Άγιο Αθανάσιο και για να συμμετάσχουν στο παραδοσιακό έθιμο που αναβιώνει κάθε χρόνο τέτοια ημέρα, το Κουρμπάνι.
Είναι ένα έθιμο που αναβιώνει κάθε χρόνο εδώ και εβδομήντα χρόνια, χρονολογείται από το 1922 και έχει τις ρίζες του στους κατοίκους από το Κρυόνερο της ανατολικής Θράκης. Από το 1979, έτος ίδρυσης του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Καλαμπακίου, το «κουρμπάνι» αναβιώνει και οργανώνεται με την αποκλειστική ευθύνη, των μελών του συλλόγου ή αλλιώς των «κουρμπανατζήδων», των ανθρώπων δηλαδή, που κάθε χρόνο επιφορτίζονται με την ευθύνη να προσφέρουν την εθελοντική εργασία τους και προπάντων το μεράκι για την πραγματοποίηση του ιστορικού εθίμου.

Το «κουρμπάνι» είναι κοινωνία ανθρώπων

Σύμφωνα λοιπόν με τη λαϊκή παράδοση, ο Θεός κάθε χρόνο, το ξημέρωμα της εορτής του Αγίου Αθανασίου, έστελνε στο προαύλιο του ναού των Κρυονεριτών ένα ελάφι, το οποίο αφού ξεκουραζόταν, «θυσιαζόταν» με την ευλογία του ιερέα νωρίς το πρωί της γιορτής από τους «κουρμπανατζήδες», οι οποίοι το μαγείρευαν και στη συνέχεια το μοίραζαν σε όλους τους κατοίκους. Το φαγητό αυτό ονομάστηκε κουρμπάνι που στην τουρκική γλώσσα έχει την έννοια της θυσίας και της προσφοράς.

Το «κουρμπάνι» είναι κοινωνία ανθρώπων, επισημαίνει η πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Καλαμπακίου, Αθανασία Θεοδωρίδου, μιλώντας στο ΑΠΕ – ΜΠΕ. «Σε αυτή την κοινωνία ανθρώπων», υπογραμμίζει, «όλοι προσέφεραν κι όλοι

ελάμβαναν, το ίδιο ακριβώς γίνεται μέχρι σήμερα. Όταν βγαίνουμε στο χωριό γυρνάμε σπίτι-σπίτι σε όλους τους κατοίκους, φτωχούς ή πλούσιους κι ο καθένας δίνει από το πλεόνασμα ή το υστέρημά του. Όταν θα έρθει η ώρα να χτυπήσει η καμπάνα για να διανεμηθεί το κουρμπάνι, τότε όποιος προσέφερε έχει δικαίωμα να λάβει. Αυτό είναι κοινωνία ανθρώπων κι αυτό είναι το πιο διαχρονικό μήνυμα».
«Οι δύσκολες εποχές», τονίζει η κ. Θεοδωρίδου, «γέννησαν τα πανηγύρια τα οποία κρατήθηκαν μέχρι σήμερα. Τα πανηγύρια ήταν για τις δύσκολες μέρες όχι για τις καλές. Για το λόγο αυτό συνεχίζουμε να αναβιώνουμε κάθε χρόνο το έθιμο αυτό, για να φέρουμε τον κόσμο πιο κοντά. Από το 1922 που ήρθαν οι πρόσφυγες στο Καλαμπάκι το έθιμο δε σταμάτησε ούτε για μια χρονιά να πραγματοποιείται».

Η ευθύνη των «κουρμπανατζήδων»
Κάθε χρόνο, με την επιμέλεια και τη συμμετοχή του Πολιτιστικού Συλλόγου, συγκροτείται επιτροπή κουρμπανιού. Οι «κουρμπανατζήδες» και τα μέλη του συλλόγου συγκεντρώνουν απ’ όλους τους κατοίκους προσφορές σε σιτάρι, καλαμπόκι ή χρήματα. Νωρίς το πρωί, συγκεντρώνονται όλοι οι εθελοντές κάθε ηλικίας και ξεκινούν πεζοί, ή με αυτοκίνητα να τους συνοδεύουν για να φορτώνουν τις προσφορές σε καλαμπόκι. Με κέφι και χτυπώντας τους τενεκέδες γυρνάνε όλο το χωριό, πόρτα-πόρτα, σε όλα ανεξαιρέτως τα σπίτια ζητώντας τη συνδρομή των κατοίκων, για να γίνει το κουρμπάνι. Με τα χρήματα που συγκεντρώνονται και την πώληση του καλαμποκιού που προσφέρθηκε αγοράζονται οι αγελάδες που θα χρησιμοποιηθούν στο κουρμπάνι. Το σιτάρι που αγοράζεται ή προσφέρεται θα γίνει πλιγούρι για να βράσει στη συνέχεια μαζί με το κρέας.
Το απόγευμα της παραμονής του πανηγυριού στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου που χρονολογείται από το 1908, τελείται πανηγυρικός εσπερινός και

πραγματοποιείται η περιφορά της εικόνας του Αγίου Αθανασίου. Παράλληλα, τοποθετούνται στο προαύλιο της εκκλησίας τα καζάνια που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή του «κουρμπανιού». Αργά το βράδυ ανάβει η φωτιά και ξεκινάει το βράσιμο του κρέατος.
Ανήμερα της γιορτής, τελείται Θεία Λειτουργία. Ακολουθεί ο χορός στην πλατεία και το γλέντι ανάβει με περιπλανώμενους οργανοπαίχτες στις υπαίθριες καντίνες που έχουν στηθεί. Παράλληλα, στο χώρο του κουρμπανιού οι κουρμπανατζήδες ετοιμάζουν το πλιγούρι που βράζει στο ζωμό του κρέατος.
Αργά το μεσημέρι, αφού έχει ολοκληρωθεί η παρασκευή του «κουρμπανιού», χτυπούν οι καμπάνες που καλούν τον κόσμο να έρθει στο προαύλιο της εκκλησίας για ν’ αρχίσει η διανομή του. Ο ιερέας ευλογεί το κουρμπάνι. Αμέσως μετά τα μέλη του Συλλόγου το μοιράζουν σε όλους τους κατοίκους, αλλά και σε όλους όσους βρίσκονται στο Καλαμπάκι εκείνη τη μέρα.
Μετά τη διανομή του φαγητού, οι «κουρμπανατζήδες», μαζί με όλους τους προσκεκλημένους, ξεκινούν το χορό από το προαύλιο της εκκλησίας και τον οδηγούν στην πλατεία, όπου και τον συνεχίζουν με τη συνοδεία νταουλιών και ζουρνάδων.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ